

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
 Unię Europejską w ramach
 Europejskiego Funduszu
 Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Teoria literatury		9.2.0386	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Katedra Teorii Literatury i Krytyki Artystycznej			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Filologiczny	Filologia polska	forma	stacjonarne
		moduł	dziennikarstwo i wiedza o mediach, edytorska, nauczycielska
		specjalnościowy	
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr hab. Maciej Michalski, profesor uczelni; prof. dr hab. Zbigniew Majchrowski; dr Anna Filipowicz, profesor uczelni; dr Katarzyna Szalewska, profesor uczelni; dr Monika Żółkoś; dr Maciej Dajnowski; dr Martyna Wielewska-Baka; dr Artur Nowaczewski; prof. dr hab. Ewa Graczyk; dr Magdalena Horodecka, profesor uczelni; dr hab. Kwiryna Ziemia, profesor uczelni; dr hab. Feliks Tomaszewski, profesor uczelni; dr hab. Mariusz Kraska, profesor uczelni			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		6	
Wykład, Ćw. audytoryjne		Semestr 6, wykład:	
Sposób realizacji zajęć		30 godzin - obecność na wykładach;	
zajęcia on-line, zajęcia w sali dydaktycznej		45 godzin - przygotowanie do egzaminu.	
Liczba godzin		Razem: 75 godzin = 3 ECTS.	
Ćw. audytoryjne: 30 godz., Wykład: 30 godz.		Semestr 6, ćwiczenia:	
		30 godzin - obecność na ćwiczeniach;	
		25 godzin - przygotowanie do ćwiczeń;	
		20 godzin - przygotowanie do kolokwium.	
		Razem: 75 godzin = 3 ECTS.	
Termin realizacji przedmiotu			
2024/2025 letni			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
obowiązkowy		polski	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
<ul style="list-style-type: none"> - Analiza tekstów z dyskusją - Analiza zdarzeń krytycznych (przypadków) - Dyskusja - Praca w grupach - Wykład konwersatoryjny - Wykład problemowy - Wykład z prezentacją multimedialną 		Sposób zaliczenia	
		<ul style="list-style-type: none"> - Zaliczenie na ocenę - Egzamin 	
		Formy zaliczenia	
		<ul style="list-style-type: none"> - egzamin ustny - ustalenie oceny zaliczeniowej na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru - kolokwium 	
		Podstawowe kryteria oceny	

Student otrzymuje zaliczenie ćwiczeń na podstawie:

Wykład:

- egzamin ustnego (odpowiedź na zadane pytania związane z wybranymi lekturami oraz problematyką wykładów i ćwiczeń) - 100%

Ćwiczenia:

- systematycznego przygotowywania się do zajęć oraz dyskusji na zajęciach - 20%
- przygotowania w formie ustnej wybranych zagadnień spośród wskazanych przez prowadzącego zajęcia - 30%
- pisemnego kolokwium (sprawdzianu) ze znajomości omawianych na ćwiczeniach lektur i wykładów - 50%

Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się

zakładany efekt uczenia się	przygotowanie wybranych zagadnień	aktywność na zajęciach (udział w dyskusjach)	kolokwium	egzamin
	Wiedza			
K_W01	+	+	+	+
K_W03	+	+	+	+
	Umiejętności			
K_U01	+	+	+	+
K_U03	+	+	+	+
K_U06	+	+	+	+
	Kompetencje społeczne			
K_K01	+	+	+	+

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

A. Wymagania formalne

Warunkiem uczestnictwa w zajęciach z teorii literatury jest zdanie egzaminu z poetyki na roku I po semestrze 2 i zaliczenie na ocenę ćwiczeń z analizy dzieła literackiego na roku II.

W szczególnych wypadkach prowadzący może odstąpić od ww. wymagań.

Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest zaliczenie ćwiczeń.

Prowadzący zastrzega sobie prawo do zmiany listy lektur.

B. Wymagania wstępne

Znajomość podstawowych pojęć z zakresu poetyki, podstawowa umiejętność wyszukiwania, analizy i selekcji informacji zawartych w tekstach literaturoznawczych, posiadanie kompetencji społecznych w zakresie współpracy w grupie i umiejętności dyskusji na forum publicznym.

W szczególnych wypadkach prowadzący może odstąpić od ww. wymagań.

Cele kształcenia

- 1) Przystwojenie wiedzy z zakresu teorii literatury XX i początku XXI wieku – lektura podstawowych tekstów i ich opracowań (patrz: Wykaz literatury).
- 2) Ćwiczenie myślenia teoretycznego i sprawności wypowiadania się w języku teorii.
- 3) Uświadomienie pragmatycznych skutków wiedzy teoretycznoliterackiej w życiu społecznym i kulturze (m.in. oswojenie z pluralizmem języków, stanowisk i postaw, metod badawczych, systemów wartości, z walorami dialogowości w kulturze, wielokulturowości).
- 4) Rozwijanie umiejętności pracy w grupie, dyskusji oraz zdobywania i selekcjonowania informacji ze źródeł pisanych.

Treści programowe

A. Problematyka wykładów i ćwiczeń:

I. Literackość i jej granice (pytania o granice literatury, pojęcie literackości, definicje/wyznaczniki literatury, literatura jako akt mowy). Pogranicza sztuk (pojęcie korespondencji sztuk, komparatystyki, literatura a inne sztuki i media – podobieństwa, różnice, związki, przenikania, pojęcie ekfrazy itp.).

II. Mimesis i reprezentacja, fikcja literacka i jej odmiany (pojęcie mimesis, mimesis językowej, mimesis krytycznej, reprezentacji, fikcji, typy fikcji, problem realizmu, prawdopodobieństwa, teoria światów możliwych, pojęcie quasi-sądów, literatura jako akt mowy, problem prawdy w literaturze, mimesis a intertekstualność).

III. Podmiotowość w literaturze (formy obecności autora w tekście, śmierć autora, powrót autora w literaturze współczesnej, podmiot sylleptyczny, autotematyzm, autobiografizm, podmiot a język, problem utożsamienia podmiotu wypowiadającego z autorem, rozumienie pojęcia autorstwa w ujęciu historycznym).

IV. Problemy odbioru (rola czytelnika, świadectwa odbioru, style odbioru, pojęcie czytelnika modelowego, konkretyzacji, problem interpretacji, pojęcie nadinterpretacji, nadrozumienia, użycia tekstu, intencja autora a intencja tekstu i czytelnika, analiza a interpretacja, różne teorie interpretacji, granice swobody interpretacyjnej).

V. Tekst, intertekstualność, retoryka (teorie tekstu, pojęcie intertekstualności, presupozycji, sensoproduktywności, tekst a dzieło, wyznaczniki i granice tekstu, problem delimitacji i spójności, pojęcie kohezji, koherencji, sylwy tekstowej, wyznaczniki intertekstualności, rodzaje intertekstualności,

rodzaje związków między tekstami, architekstualność, intertekstualność a stylizacja i jej odmiany, mimesis a intertekstualność, polifoniczność powieści).

VI. Historia literatury i genologia (pojęcie gatunku, różne definicje gatunku, gatunek w wymiarze synchronicznym i diachronicznym, tradycyjne i nowoczesne rozumienie gatunkowości, gatunek a intertekstualność, pojęcie konwencji, pojęcie tradycji, rola tradycji literackiej, historia literatury – podstawowe pojęcia i problem periodyzacji).

VII. Literatura – aksjologia – ideologia (problematyka aksjologiczna w nauce o literaturze, czytanie i wartościowanie, wartości artystyczne i estetyczne, wartościowanie literatury, rola krytyki literackiej, pojęcie kanonu).

VIII. Kategorie estetyczne (tragizm, komizm, ironia, groteska, piękno, wzniosłość).

Prowadzący może rozszerzyć zakres problemowy wykładu wedle swego uznania, ewentualnie na życzenie studentów.

Wykaz literatury

PODRĘCZNIKI:

J. Culler, Teoria literatury, Warszawa 1997 lub wyd. późniejsze

B. Kaniewska, A. Legeżyńska, Teoria literatury. Skrypt dla studentów filologii polskiej, Poznań 2002 lub wyd. późniejsze

Kulturowa teoria literatury, red. M. P. Markowski, R. Nycz, Kraków 2006 (tu zwłaszcza rozdz. Historia literatury w perspektywie kulturowej – dawniej i dziś; Narracja; Autor. Podmiot literacki; W stronę kulturowej teorii gatunku; O reprezentacji).

Z każdego działu student jest zobowiązany wybrać teksty na egzamin:

I. Literackość i jej granice (pytania o granice literatury, pojęcie literackości, definicje/wyznaczniki literatury, literatura jako akt mowy). Pogranicza sztuk (pojęcie korespondencji sztuk, komparatystyki, literatura a inne sztuki i media – podobieństwa, różnice, związki, przenikania, pojęcie ekfrazy itp.).

3 OBOWIĄZKOWE TEKSTY:

Bachtin M., Problem gatunków mowy. I: Sformułowanie problemu i określenie gatunków mowy, [w:] idem, Estetyka twórczości słownej, Warszawa 1986, s. 348–357 lub w Ant.

Dąbrowski S., Zagadnienie określeń i wyznaczników literackości. Próba ujęcia, [w:] PTL, seria 2, s. 7–14 lub w idem, Literatura i literackość.

Zagadnienia, spory, wnioski, Kraków 1977, s. 11–20.

Hendrykowski M., Film i literatura – horyzont metodologiczny, [w:] Wiedza o literaturze i edukacja. Księga referatów Zjazdu Polonistów, red. T.

Michałowska, Z. Goliński, Z. Jarosiński. Warszawa 1996, s. 670–686.

Jakobson R., Poetyka w świetle językoznawstwa, PL 1960, z. 2, s. 431–473 lub WTBLZG. T. 2., s. 1976, s. 22–69.

Markiewicz H., Główne problemy wiedzy o literaturze, Kraków 1996 (lub inne wyd.), rozdz. 2 (Wyznaczniki literatury), s. 58–70.

Ohmann R., Akt mowy a definicja literatury, PL 1980, z. 2, s. 249–267.

Pogranicza i korespondencje sztuk, red. T. Cieślukowska, J. Sławiński, Wrocław 1980 (artykuł do wyboru).

Rypson P., O tym, jak słowo ciałem się stało, [w:] idem, Obraz słowa. Historia poezji wizualnej, Warszawa 1989, s. 310–358.

Wysłouch S., Literatura i obraz. Tereny strukturalnej wspólnoty sztuk, [w:] Intersemiotyczność: literatura wobec innych sztuk (i odwrotnie), red. S.

Balbus, A. Hejmej, J. Niedźwiedź, Kraków 2004, s. 17–28 (lub inny artykuł z tego tomu).

II. Mimesis i reprezentacja, fikcja literacka i jej odmiany (pojęcie mimesis, mimesis językowej, mimesis krytycznej, reprezentacji, fikcji, typy fikcji, problem realizmu, prawdopodobieństwa, teoria światów możliwych, pojęcie quasi-sądów, literatura jako akt mowy, problem prawdy w literaturze, mimesis a intertekstualność).

4 OBOWIĄZKOWE TEKSTY:

Głowiński M., Cztery typy fikcji narracyjnej, [w:] Teoretycznoliterackie tematy i problemy, red. J. Sławiński, Wrocław 1986, s. 25–34 lub w idem, Poetyka i okolice, Warszawa 1992, s. 144–158 lub w idem, Dzieło wobec odbiorcy, Kraków 1998, s. 207–218.

Ingarden R., O tzw. „prawdzie” w literaturze, [w:] idem, Studia z estetyki, t. 1, Warszawa 1957, s. 329–439 lub w Wyb., s. 5–54.

Markiewicz H., Realizm, naturalizm, typowość, [w:] idem, Główne problemy wiedzy o literaturze, Kraków 1996 (lub inne wyd.), s. 215–260.

Markowski M.P., O reprezentacji, [w:] Kulturowa teoria literatury. Główne pojęcia i problemy, red. M.P. Markowski, R. Nycz, Kraków 2006.

Martuszevska A., Czym logiczna teoria światów możliwych kusi, a czym niepokoi badaczy literatury?, [w:] eadem, Światy nie(możliwe) powieści, Gdańsk 2001 s. 51–71.

Mitosek Z., Mimesis krytyczna, [w:] eadem, Mimesis. Zjawisko i problem, Warszawa 1997, s. 123–151 lub PL 1988, z. 3.

Nycz R., Tezy o mimetyczności lub Literatura postmodernistyczna a mimesis (Wstępne rozróżnienia), [w:] idem, Tekstowy świat. Poststrukturalizm a wiedza o literaturze, Warszawa 1993 (lub inne wyd.), s. 121–148, 247–255.

Searle J.R., Status logiczny wypowiedzi fikcyjnej, PL 1980, z. 2, s. 307–320 lub w Studia, t. 2, s. 24–35.

III. Podmiotowość w literaturze (formy obecności autora w tekście, śmierć autora, powrót autora w literaturze współczesnej, podmiot sylleptyczny, autotematyzm, autobiografizm, podmiot a język, problem utożsamienia podmiotu wypowiadającego z autorem, rozumienie pojęcia autorstwa w ujęciu historycznym).

4 OBOWIĄZKOWE TEKSTY:

Barthes R., Śmierć autora, „Teksty Drugie” 1999, nr 1–2, s. 247–251 lub w Ant, s. 355–359.

Bartoszyński K., Podmiot literacki – konstrukcje i destrukcje, [w:] Ja, autor. Sytuacja podmiotu w polskiej literaturze współczesnej, red. D. Śnieżko, Warszawa 1996.

Benjamin W., Autor jako producent, [w:] W kręgu socjologii literatury. Antologia tekstów zagranicznych, t. 1, Warszawa 1988, s. 299–320.

Czermińska M., Autobiograficzny trójką: świadectwo, wyznaczenie i wyzwanie, [w:] eadem, Autobiograficzny trójką. Świadectwo, wyznaczenie i wyzwanie, Kraków 2000.

Danek D., Psychoanaliza i analiza semiotyczna, [w:] eadem, Sztuka rozumienia. Literatura i psychoanaliza, Warszawa 1997.

Fiedler L.A., Archetyp i sygnatura. Analiza związków między biografiami a poezją, w WTBLZG, t. 2, s. 300–319.

Freud S., Objaśnianie marzeń sennych, w Ant., s. 5–29.

- Heidegger M., Hölderlin i istota poezji, w TBLZG, t. 2, cz. 2, Kraków 1981, s. 183–199.
- Huizinga J., Zabawa i poezja, [w:] idem, Homo ludens. Zabawa jako źródło kultury, Warszawa 1985, s. 172–208.
- Kuźma E., Język jako podmiot współczesnej literatury, [w:] Z problemów podmiotowości w literaturze polskiej XX wieku, red. M. Lalak, Szczecin 1993, s. 5–28.
- Miller N.K., Arachnologie: kobieta, tekst i krytyka, w Ant, s. 487–513.
- Nycz R., Osoba w nowoczesnej literaturze: ślady obecności, [w:] idem, Literatura jako trop rzeczywistości, Kraków 2001, s. 50–87 lub w Osoba w literaturze i komunikacji literackiej, red. E. Balcerzan, W. Bolecki, Warszawa 2000, s. 7–29.
- Nycz R., Tropy „ja”. Koncepcje podmiotowości w literaturze polskiej ostatniego stulecia, [w:] idem, Język modernizmu. Prolegomena historycznoliterackie, Wrocław 1997, s. 85–116 lub w „Teksty Drugie” 1994, nr 2.
- Okopień-Sławińska A., Semantyka „ja” literackiego („Ja” tekstowe wobec „ja” twórcy), [w:] Semantyka wypowiedzi poetyckiej, Kraków 1985, s. 99–115 lub w „Teksty” 1981, nr 6, s. 38–63.
- Ricoeur P., Wyzwanie semiologiczne: problem podmiotu, [w:] idem, Egzystencja i hermeneutyka. Rozprawy o metodzie, Warszawa 1975, s. 190–220 lub Warszawa 1985, s. 245–274.
- Ritz G., Iwaszkiewicz, Breza, Mach: niewypowiedzalne pożądanie a poetyka narracji, [w:] idem, Nić w labiryncie pożądania, Warszawa 2002.
- Rosner K., Narracja jako struktura rozumienia, „Teksty Drugie” 1999, nr 3, s. 7–15.
- Sławiński J., Myśli na temat: biografia pisarza jako jednostka procesu historycznoliterackiego, [w:] Biografia, geografia, kultura literacka, red. J. Ziomek, J. Sławiński, Wrocław 1975, s. 9–24 lub w idem, Próby teoretycznoliterackie, Kraków 2000 (lub inne wyd.), s. 162–182.
- IV. Problemy odbioru (rola czytelnika, świadectwa odbioru, style odbioru, pojęcie czytelnika modelowego, konkretyzacji, problem interpretacji, pojęcie nadinterpretacji, nadrozumienia, użycia tekstu, intencja autora a intencja tekstu i czytelnika, analiza a interpretacja, różne teorie interpretacji, granice swobody interpretacyjnej).**

4 OBOWIĄZKOWE TEKSTY:

- Eco U., Czytelnik modelowy, PL 1987, z. 2 lub w idem, Lector in fabula, Warszawa 1994, s. 72–90.
- Eco U., Rorty R., Culler J., Brooke-Rose Ch., Interpretacja i nadinterpretacja, Kraków 1996, s. 25–121.
- Fish S., Literatura w czytelniku: stylistyka afektywna, PL 1983, z. 1, s. 263–304 lub w WTBLZG, t. 4, cz. 1, s. 168–221.
- Głowiński M., Świadectwa i style odbioru, „Teksty” 1975, nr 3 lub w idem, Style odbioru, Kraków 1977, s. 116–137 lub w idem, Dzieło wobec odbiorcy, Kraków 1998, s. 136–153 lub w PTL, seria 3, s. 428–443.
- Hillis-Miller J., Czytanie dokonujące odczytania, [w:] Dekonstrukcja w badaniach literackich, red. R. Nycz. Gdańsk 2000, s. 125–139.
- Markiewicz H., O falsyfikowaniu interpretacji literaturoznawczych, [w:] Wiedza o literaturze i edukacja. Księga referatów Zjazdu Polonistów, red. T. Michałowska, Z. Goliński, Z. Jarosiński. Warszawa 1996, s. 505–522.
- Nycz R., Teoria interpretacji: problem pluralizmu, [w:] idem, Tekstowy świat. Poststrukturalizm a wiedza o literaturze, Warszawa 1993 (lub inne wyd.), s. 83–120.
- Ricoeur P., O interpretacji, w Ant., s. 193–212.
- Sławiński J., Odbiór i odbiorca w procesie historycznoliterackim, [w:] idem, Próby teoretycznoliterackie, Kraków 2000 (lub inne wyd.), s. 89–115 lub w „Teksty” 1981, nr 3, s. 5–34 lub w Publiczność literacka, red. S. Żółkiewski, M. Hopfinger, Wrocław 1982, s. 67–85.
- Stockwell P., Poetyka kognitywna. Wprowadzenie, Kraków 2006.
- Szahaj A., Granice anarchizmu interpretacyjnego, „Teksty Drugie” 1997, nr 6, s. 5–33 oraz dyskusja nad tekstem (Z. Bauman, H. Markiewicz, S. Morawski, J. Kmita, E. Kuźma, E. Rewers, M.P. Markowski, W. Kalaga), s. 35–93.
- V. Tekst, intertekstualność, retoryka (teorie tekstu, pojęcie intertekstualności, presupozycji, sensoproduktywności, tekst a dzieło, wyznaczniki i granice tekstu, problem delimitacji i spójności, pojęcie kohezji, koherencji, sylwy tekstowej, wyznaczniki intertekstualności, rodzaje intertekstualności, rodzaje związków między tekstami, architekstualność, intertekstualność a stylizacja i jej odmiany, mimesis a intertekstualność, polifoniczność powieści).**

4 OBOWIĄZKOWE TEKSTY:

- Barthes R., Teoria tekstu, w WTBLZG, t. 4, cz. 2, s. 189–208.
- Bachtin M., Słowo w poezji i słowo w powieści, [w:] idem, Problemy literatury i estetyki, przeł. W. Grajewski, Warszawa 1982, s. 101–132.
- Bolecki W., Spójność tekstu literackiego jest konwencją, [w:] idem, Pre-teksty i teksty. Z zagadnień związków międzytekstowych w literaturze polskiej XX wieku, Warszawa 1998 (lub inne), s. 36–66 lub w Teoretycznoliterackie tematy i problemy, red. J. Sławiński, Wrocław 1986, s. 149–174.
- Burke K., Tradycyjne zasady retoryki, [w:] Studia, t. 2, s. 93–123 lub w PL 1977, z. 2, s. 219–250.
- Culler J., Presupozycje i intertekstualność, PL 1980, z. 3, s. 297–312 lub w Studia, t. 2.
- Dobrzyńska T., Tekst. Próba syntezy, [w:] idem, Tekst. Próba syntezy, Warszawa 1993, s. 7–45 lub w PL 1991, z. 2 lub w PTL, seria 4, s. 22–55.
- Genette G., Palimpsesty, w WTBLZG, t. 4, cz. 2, s. 316–368.
- Man P. de, Semiologia i retoryka, w WTBLZG, t. 4, cz. 2, s. 209–231.
- Mukařovský J., O języku poetyckim, [w:] Praska szkoła strukturalna w latach 1926–1948. Wybór materiałów, red. M.R. Mayenowa. Warszawa 1966, s. 130–206.
- Nycz R., Intertekstualność i jej zakresy: teksty, gatunki, światy, [w:] idem, Tekstowy świat. Poststrukturalizm a wiedza o literaturze, Warszawa 1993 (lub inne wyd.), s. 59–82 lub w Między tekstami. Intertekstualność jako problem poetyki historycznej, red. J. Ziomek, J. Sławiński, W. Bolecki. Warszawa 1992.
- Nycz R., Współczesne sylwy wobec literackości, [w:] idem, Sylwy współczesne, Kraków 1996, s. 13–51 lub w PTL, seria 3, s. 278–304 lub w Studia o narracji, red. J. Błóński, S. Jaworski, J. Sławiński, Wrocław 1982, s. 63–86.
- Ziomek J., O współczesności retoryki, [w:] idem, Prace ostatnie. Literatura i nauka o literaturze, Warszawa 1994, s. 131–153 lub w PTL, seria 4, s. 7–21 lub w Teoretycznoliterackie tematy i problemy, red. J. Sławiński, Wrocław 1986.

VI. Historia literatury i genologia (pojęcie gatunku, różne definicje gatunku, gatunek w wymiarze synchronicznym i diachronicznym, tradycyjne i nowoczesne rozumienie gatunkowości, gatunek a intertekstualność, pojęcie konwencji, pojęcie tradycji, rola tradycji literackiej, historia literatury – podstawowe pojęcia i problem periodyzacji).

4 OBOWIĄZKOWE TEKSTY:

- Balbus S., Zagłada gatunków, „Teksty Drugie” 1999, nr 6 lub w Genologia dzisiaj, red. W. Bolecki, I. Opacki, Warszawa 2000, s. 19–32.
- Balcerzan E., W stronę genologii multimedialnej, „Teksty Drugie” 1999, z. 6 lub w Genologia dzisiaj, red. W. Bolecki, I. Opacki, Warszawa 2000, s. 86–101.
- Culler J., Konwencja i oswojenie, [w:] Znak, styl, konwencja, red. M. Głowiński, Warszawa 1976, s. 146–196.
- Eliot T.S., Tradycja i talent indywidualny, [w:] idem, Szkice literackie, Warszawa 1963, s. 1–12 lub w idem, Kto to jest klasyk i inne eseje, Kraków 1998.
- Foucault M., Historia, „Twórczość” 1968, nr 9, s. 84–97.
- Głowiński M., Gatunek literacki i problemy poetyki historycznej, [w:] Genologia polska. Wybór tekstów pod red. E. Miodońskiej-Brookes, A. Kulawika, M. Tatory, Warszawa 1983 lub w Problemy teorii literatury, Wrocław 1976.
- Jauss H.R., Historia literatury jako wyzwanie rzucone nauce o literaturze (Fragmenty), PL 1972, z. 4, s. 271–307 lub w WTBLZG, t. 3, s. 104–147 lub w idem, Historia literatury jako prowokacja, Warszawa 1999, s. 126–180.
- Schmidt S.J., O pisaniu historii literatury, PL 1988, z. 3 lub w WTBLZG, t. 4, cz. 2, s. 396–426.
- Sławiński J., Synchronia i diachronia w procesie historycznoliterackim, [w:] idem, Dzieło, język, tradycja, Warszawa 1974 (lub inne wyd.), s. 11–38 lub PTL, seria 2, s. 284–299 lub w Proces historyczny w literaturze i sztuce, red. M. Janion, A. Piorunowa, Warszawa 1967.
- Walas T., Historia literatury w perspektywie kulturowej – dawniej i dziś, [w:] Kulturowa teoria literatury, red. M.P. Markowski, R. Nycz, Kraków 2006, s. 93–134.
- Walas T., Ku innej perspektywie opisu, [w:] eadem, Czy jest możliwa inna historia literatury, Kraków 1993, s. 107–127, 198–202 lub w PTL, seria 4, s. 429–455.
- White H., Zagadnienie przemiany w historii literatury, PL 1989, z. 1, s. 277–293.
- White H., Znaczenie narracyjności dla przedstawiania rzeczywistości, [w:] idem, Poetyka pisarstwa historycznego, Kraków 2000, s. 135–170.
- Zimand R., Problem tradycji, [w:] Proces historyczny w literaturze i sztuce, red. M. Janion, A. Piorunowa, Warszawa 1967, s. 360–379.
- Ziomek J., Epoki i formacje w dziejach literatury polskiej, PL 1986, z. 4, s. 23–54.

VII. Literatura – aksjologia – ideologia (problematyka aksjologiczna w nauce o literaturze, czytanie i wartościowanie, wartości artystyczne i estetyczne, wartościowanie literatury, rola krytyki literackiej, pojęcie kanonu).

2 OBOWIĄZKOWE TEKSTY:

- Balcerzan E., Przymusy aksjologiczne, [w:] O wartościowaniu w badaniach literackich, red. S. Sawicki, W. Panas, Lublin 1986, s. 257–269.
- Dybczak K., Istota i struktura krytyki literackiej, w PTL, seria 3, s. 485–500 lub w: „Teksty” 1979, nr 6, s. 70–95.
- Ingarden R., Wartości artystyczne i wartości estetyczne, [w:] idem, Studia z estetyki, t. 3, Warszawa 1970, s. 266–287 lub w Wyb., s. 251–272.
- Sawicki S., Problematyka aksjologiczna w nauce o literaturze, [w:] Problematyka aksjologiczna w nauce o literaturze, red. S. Sawicki, A. Tyszczyk, Lublin 1992 lub w PTL, seria 4, s. 355–366.
- Święch J., Burze wokół kanonu/kanonów, [w:] Kanon i obrzeża, red. T. Czerska, I. Iwasiów, Kraków 2005, s. 13–27.

VIII. Kategorie estetyczne (tragizm, komizm, ironia, groteska, piękno, wzniosłość).

2 OBOWIĄZKOWE TEKSTY:

- Dziemidok B., Próby określenia komizmu, [w:] idem, O komizmie: od Arystotelesa do dzisiaj, oprac. M. Bokinić, Gdańsk 2011.
- Janion M., Tragizm, [w:] eadem, Romantyzm. Rewolucja. Marksizm. Colloquia gdańskie, Gdańsk 1972.
- Kayser W., Próba określenia istoty groteskowości, przeł. R. Handke, PL 1979, z. 4.
- Liotard J.L., Wzniosłość i awangarda, przeł. M. Bieńczyk, „Teksty Drugie” 1996, z. 2/3.
- Muecke D.S., Ironia: podstawowe klasyfikacje, PL 1986, z. 1 lub w Ironia, red. M. Głowiński, Gdańsk 2002, s. 43–74.
- Tatarkiewicz W., Dzieje sześciu pojęć, Warszawa 1975, rozdz. 4 i 5 (Piękno: dzieje pojęcia i Piękno: dzieje kategorii).
- Skróty:
- Ant. – Teorie literatury XX wieku. Antologia, red. A. Burzyńska, M.P. Markowski, Kraków 2006.
- PL – „Pamiętnik Literacki”.
- PTL – Problemy teorii literatury, red. H. Markiewicz, seria 1 i 2: Wrocław 1987; seria 3: 1988 (wyd. 2); seria 4: Wrocław 1998.
- Studia – Studia z teorii literatury. Archiwum przekładów „Pamiętnika Literackiego”, t. 1, red. M. Głowiński, H. Markiewicz, Wrocław 1977; t. 2, red. K. Bartoszyński, M. Głowiński, H. Markiewicz, Wrocław 1988.
- TBLZG – Teoria badań literackich za granicą. Antologia, wyb., rozprawa wstępna, koment. S. Skwarczyńska, t. 2, cz. 2, Kraków 1981.
- WTBLZG – Współczesna teoria badań literackich za granicą, red. H. Markiewicz, t. 1–3: Kraków 1976 (wyd. 2); t. 4 (cz. I i II): Kraków 1996.
- Wyb. – Czermińska M., Matuszewska A., Wybór materiałów źródłowych z teorii literatury, Gdańsk 1983.

Kierunkowe efekty uczenia się	Wiedza
K_W01, K_W03 K_U01, K_U03, K_U06 K_K01	K_W01, K_W03 Student: - zna zależności między głównymi subdyscyplinami filologicznymi (teorią literatury, historią literatury, krytyką literacką) (K_W01); - ma uporządkowaną wiedzę szczegółową z zakresu teorii literatury dotyczącą różnych wymiarów dzieła literackiego (K_W03); - zna i rozumie podstawowe metody analizy i interpretacji literaturoznawczej (K_W01, K_W03).

Umiejętności

K_U01, K_U03, K_U06

Student:

- potrafi znaleźć i selekcjonować wybraną literaturę przedmiotu dotyczącą teorii literatury (K_U01);
- potrafi analizować, oceniać teksty z zakresu teorii literatury (K_U01);
- potrafi rozpoznawać podstawowe problemy teoretyczne z zakresu literaturoznawstwa (K_U03);
- potrafi poprawnie posługiwać się podstawowymi pojęciami teoretycznoliterackimi (K_U03);
- potrafi krytycznie ocenić zasób wiedzy z zakresu teorii literatury (K_U06).

Kompetencje społeczne (postawy)

K_K01

Student:

- efektywnie organizuje swój warsztat teoretycznoliteracki (K_K01);
- jest otwarty na nowe idee i gotów do przeformułowania swojego stanowiska (K_K01).

Kontakt

maciej.michalski@ug.edu.pl